

**Департамент освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Тернопільський обласний комунальний інститут
післядипломної педагогічної освіти
Завдання III етапу
XVI Міжнародного мовно-літературного конкурсу
учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка
2025/2026 навчальний рік
(для студентів закладів фахової передвищої освіти гуманітарних
спеціальностей)**

Українське літературознавство інтерпретує складну і суперечливу натуру Т. Шевченка як цілісну. У статті «Тарас Шевченко» І. Франко наголошував: «Коли б мені довелося звести поезію Шевченка до однієї формули, то я був би схильний назвати її поезією бажання життя. Вільне життя, нічим не опутаний розвиток одиниці і всієї суспільності – це ідеал, якому Шевченко був вірний протягом усього життя» [т. 39, с. 254].

Чи можна говорити про цілковиту правоту І. Франка? Поміркуйте над глибокою думкою Каменяра про життєдайну силу Волі в духовному розвитку та національній позиції Т. Шевченка. Назвіть імена українських науковців, котрі продовжили Франкову шевченкознавчу працю, розгорнувши її власними слушними спостереженнями.

Власні міркування обсягом 2-3 сторінки проілюструйте відповідними цитатами з творів Т. Шевченка.

У своїх роздумах використовуйте образи-символи, риторичні фігури, складні речення з сурядним і підрядним зв'язком.

Усього 30 балів

**Департамент освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Тернопільський обласний комунальний інститут
післядипломної педагогічної освіти**

Завдання III етапу

**XVI Міжнародного мовно-літературного конкурсу
учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка
2025/2026 навчальний рік**

**(для студентів закладів фахової передвищої освіти негуманітарних
спеціальностей)**

Т. Шевченко в «Автобіографії» «нелукаво» написав: «Історія мого життя складає частину історії моєї Батьківщини». Який аспект його буття, на Вашу думку, тут визначальний: історичний, національний, соціальний, духовний чи інший?

Виходячи із зізнання Т. Шевченка, виділіть виразні шевченківські теми, образи, інтонації у його творчій спадщині. Назвіть імена творців наукової біографії Т. Шевченка.

Розкрийте образ «свого» Шевченка, використовуючи такі слова й словосполучення: автобіографічна поезія, Божа іскра, релігійний світогляд, козацький характер, національна історія.

Свої міркування оформіть у творі обсягом 2-3 сторінки. Скористайтеся вставними словами та словосполученнями.

Усього 30 балів

**Департамент освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Тернопільський обласний комунальний інститут
післядипломної педагогічної освіти
Завдання III етапу
XVI Міжнародного мовно-літературного конкурсу
учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка
2025/2026 навчальний рік
(для студентів закладів вищої освіти гуманітарних спеціальностей)**

Шевченків «текст України» є цілісною художньою системою, засадничо заґрунтованою в авторське світорозуміння та національну самосвідомість. Охарактеризуйте поетичний світ Т. Шевченка на таких його сенсотворчих рівнях:

- 1) історіософському («Гайдамаки», «Чигрине, Чигрине...», «Великий льох»);
- 2) націософському («І мертвим, і живим...», «Розрита могила», «До Основ'яненка»);
- 3) моральному («Катерина»);
- 4) гротескному («Сон (У всякого своя доля...)», «Кавказ»);
- 5) естетичному («Доля»).

Свої міркування оформіть у творі обсягом 2-3 сторінки, використавши у ньому цитати з вище наведених творів Т. Шевченка, а також бінарні структури своє-чуже, материзна-чужина, «лицарі волі»-«раби німі», героїчне-трагічне.

Підберіть епіграф до свого твору та правильно оформіть його.

Усього 30 балів

**Департамент освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Тернопільський обласний комунальний інститут
післядипломної педагогічної освіти
Завдання III етапу
XVI Міжнародного мовно-літературного конкурсу
учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка
2025/2026 навчальний рік
(для студентів закладів вищої освіти негуманітарних спеціальностей)**

Відома книга «Тарас Шевченко» академіка Івана Дзюби для багатьох небайдужих українців стала інтелектуальним стимулом сучасного осмислення позачасового значення постаті Т. Шевченка та його пророчої творчості.

Поміркуйте над однією з важливих тез авторитетного літературознавця: «Ми зазвичай уживаємо ті самі слова, що й Шевченко: Україна, Правда, Воля, Бог і всі інші, але що за ними чуємо? Втрата Шевченкового змісту слова веде до втрати Шевченка – за будь-якого формального пошанування його імені. А отже – і до втрати України».

Життєво необхідно сьогодні, за Іваном Дзюбою, пізнати автентичного Шевченка, на противагу «формальному», а отже, глибоко розуміти його ідеали. У цьому сенсі проаналізуйте та розкрийте значення Шевченкових сакральних категорій, виділених Іваном Дзюбою: «Україна, Правда, Воля, Бог і всі інші».

У ході міркувань (обсяг – 2-3 сторінки) використайте такі словосполучення: національна ідентичність, козацька вольниця, жертвна любов, Поетові пророцтва, шевченківський дух. Скористайтеся фразеологізмами та вставними конструкціями.

Усього 30 балів

Департамент освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Тернопільський обласний комунальний інститут
післядипломної педагогічної освіти
Завдання III етапу
XVI Міжнародного мовно-літературного конкурсу
учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка
2025/2026 навчальний рік

(для студентів професійної освіти)

У поезії «Мені однаково» (1847) Т. Шевченко поставив своє пророче слово на сторожі «малих отих рабів німих». Є. Сверстюк відзначив у ній Шевченківський активний християнський дух – ту «животворчу силу, що підіймає в кожному поколінні захисників рідного краю»:

Молися, сину: за Україну

Його замучили колись.

Літературний критик наголосив: «Це не так вірш, як позивні тривоги – до живих і ще не народжених. І кожне слово тут – імператив у віки.

І *молися* – бо велика сила у молитві.

І *сину* – бо то носій спадку.

І *за Україну* – бо там віттар, куди приносять офіру.

І *замучили* – бо то доля, яку гідно приймають сини».

Услід за Є. Сверстюком, доведіть, що Т. Шевченко – поет глибокої віри, яка вже кілька століть піднімає українців на боротьбу за незалежність України (Запорізька Січ, Хмельниччина, УНР і Крути, УПА, шістдесятники, Революція на граніті, Помаранчева революція, Майдан, російсько-українська війна).

У цьому контексті окресліть образ козака – українського воїна-лицаря – в поетичній творчості Т. Шевченка (на основі поем «Гайдамаки», «Іван Підкова», «Тарасова ніч» та ін.). Визначте риси національного характеру в ньому. Наведіть приклади героїзації автором українського козацтва.

У своєму тексті обсягом 2-3 сторінки використовуйте народнопісенні образи-символи і традиційно-романтичні формули; односкладні речення та дієприслівникові звороти.

Усього 30 балів

**Критерії оцінювання творчої роботи III етапу
XVI Міжнародного мовно-літературного конкурсу
учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка**

Для закладів загальної середньої освіти:

Творчі роботи перевіряються й оцінюються за такими критеріями:

1. Зміст – 12 балів.
2. Мовленнєве оформлення – 12 балів.
3. Граматичне завдання – 8 балів.

Усього – 32 бали

Для закладів професійної, фахової передвищої та вищої освіти:

Творчі роботи перевіряються й оцінюються за такими критеріями:

1. Зміст – 12 балів.
2. Мовленнєве оформлення – 12 балів.
3. Граматичне завдання – 6 балів.

Усього – 30 балів